EDUSKUNNAN LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNALLE

ASIA HE 128/2025vp Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n data-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

LAUSUNNON ANTAJA

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry (TTVK), Helsinki

TTVK kiittää mahdollisuudesta lausua ja lausuu kunnioittaen seuraavaa:

LAUSUNTO

TTVK ry:n edustamat oikeudenhaltijat olivat erittäin huolestuneita data-asetuksesta esitetyistä tulkinnoista hallituksen esityksen luonnoksessa. Kiitollisina toteamme, että luonnoksesta käyty kirjeenvaihto ja annetut lausunnot sekä oikeuskanslerin ennakkotarkastuksessa antama palaute on johtanut siihen, että luonnoksessa olleet huolenaiheet on poistettu jatkovalmistelussa. Hallituksen esitykseen on nyt kirjattu useaan kohtaan data-asetuksen 1 artiklan 8 kohdan mukainen selventävä maininta siitä, että data-asetuksella ei rajoiteta sellaisten unionin tai kansallisten säädösten soveltamista, joissa säädetään teollis- tai tekijänoikeuksien suojaamisesta. Myöskään hallituksen esityksellä ei vaikuteta tällaisten säädösten soveltamiseen.

Pyydämme kunnioittavasti myös valiokuntaa huomioimaan seuraavan mietintöä kirjoittaessa:

Data-asetuksen suhde tekijän- ja teollisoikeuksien suojaksi annettuun lainsäädäntöön

Data-asetuksen 1 artiklan 8 kohdan mukaan ”tällä asetuksella ei rajoiteta sellaisten unionin tai kansallisten säädösten soveltamista, joissa säädetään teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamisesta, mukaan lukien direktiivi 2001/29/EY, direktiivi 2004/48/EY ja direktiivi (EU) 2019/790.”

Data-asetuksen suhde yleiseen tietosuoja-asetukseen ja sähköisen viestinnän tietosuojaan

Data-asetuksen alaan kuuluvaan dataan lukeutuvia henkilötietoja käsitellään lähtökohtaisesti sekä data-asetuksen että tietosuoja-asetuksen mukaisesti. Asetusten säännösten ollessa keskenään ristiriidassa sovelletaan data-asetuksen 1 artiklan 5 kohdan mukaan tietosuoja-asetuksen säännöksiä. Tämä ei tietenkään koske 1 artiklan 8 kohdan mukaisia tilanteita, joita data-asetus – eli ei myöskään sen 1 artiklan 5 kohta – ei saa rajoittaa.

Toisin sanoen data-asetuksen 1 artiklan 5 kohdassa mainittu tietosuojan ensisijaisuus intressien ristiriitatilanteissa ei siis koske tilanteita, joissa tietoja käsitellään ja luovutetaan tekijän- ja teollisoikeuksien suojaksi annettujen säädösten perusteella, mm. tekijänoikeuden loukkauksen selvittämiseksi. Eri perusoikeusintressien ristiriita ja tasapaino on arvioitu jo näitä direktiivejä[1] säädettäessä, eikä EU-lainsäätäjä ole muuttanut niitä tietosuoja-asetuksella (GDPR).

Tällä hetkellä kaikki tiedonsaanti siviili- ja rikosprosessissa perustuu välittäjien tiedonkäsittelyoikeuden näkökulmasta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (SVPL) säännöksiin, mistä syystä on tärkeää muistuttaa edellä mainitusta rajauksesta aina puhuttaessa data-asetuksesta sähköisen viestinnän palveluista annetun lain yhteydessä. Tämä on välttämätöntä väärinkäsitysten välttämiseksi ja IP-oikeudenhaltijoiden tiedonsaantioikeuden turvaamiseksi.

Päällekkäinen sääntely huomioitava

Vaikka teleliiketoiminta on rajattu data-asetuksen ulkopuolelle, on FiComin hallituksen esityksen luonnoksesta antaman lausunnon mukaan mahdollista, että teleyritykset voisivat tulevaisuudessa tarjota data-asetuksen piiriin kuuluvia palveluita osana operaattoriliiketoimintaa ja -palveluita. Tällöin niihin kohdistuu sääntelyä sekä data-asetuksen että sähköisen viestinnän palveluista annetun lain perusteella. Toisaalta taas tekijänoikeuden suojaksi annetuista direktiiveistä, NIS2-direktiivin whois-tietojen luovutusta koskevat säännökset mukaan lukien, kohdistuu niihin ja muihin välittäjiin nyt jo velvoitteita. Näiden velvoitteiden noudattaminen edellyttää niiltä tietojen käsittelyä ja luovuttamista. Kuten edellisessä kappaleessa jo todettiin, väärinkäsitysten välttämiseksi ja IP-oikeudenhaltijoiden tiedonsaantioikeuden turvaamiseksi on tärkeää muistuttaa tässäkin yhteydessä, että tietoja saa aina käsitellä ja luovuttaa tekijän- ja teollisoikeuksien suojaksi annettujen säädösten tarkoittamissa tilanteissa, eli useimmiten tekijänoikeuden loukkauksen selvittämiseksi tai sen keskeyttämiseksi.

Espoossa lokakuun 14 päivänä 2025

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry

Jaana Pihkala
toiminnanjohtaja

TTVK on voittoa tavoittelematon aatteellinen yhdistys, jonka tarkoituksena on tekijänoikeuslakiin perustuvien oikeuksien valvonta ja tekijänoikeusloukkausten ehkäisy Suomessa. TTVK järjestää myös yleistä tekijänoikeudellista tiedotus- ja koulutustoimintaa. TTVK:n jäseniä ovat Audiovisual Producers Finland – APFI ry, Gramex äänitemusiikin tekijänoikeusjärjestö ry, Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry, Kopiosto ry, Kuvasto visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusjärjestö ry, Suomen elokuvatoimistojen liitto - Finlands filmbyråres förbund ry, Suomen Muusikkojen Liitto ry, Musiikkituottajat – IFPI Finland ry, Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry, Suomen Musiikintekijät ry, Suomen Musiikkikustantajat ry, Yleisradio Oy, MTV Oy, Sanoma Media Finland Oy sekä RadioMedia ry.

[1] mm. direktiivit 2001/29/EY (tietoyhteiskuntadirektiivi), 2004/48/EY (täytäntöönpanodirektiivi), (EU) 2019/790 (DSM, tekijänoikeusdirektiivi) sekä (EU) 2022/2555 (NIS2, kyberturvallisuusdirektiivi)